

АСПІРАНТСЬКИЙ ВИМІР ОСВІТНЬОГО МОДУЛЮ «ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЕКСПЕРТНИЙ СУПРОВІД ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: РУХ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Тригуб Ілона, кандидат педагогічних наук,
науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенко, 13-б, 04212 Київ, Україна, i.tryhub@kubg.edu.ua

У статті розглянуто сучасні тенденції наукових досліджень на здобуття наукового ступеня PhD та проблемні питання підготовки молодих науковців в Україні. Висвітлено основні аспекти імплементації досвіду країн Європейського Союзу з питань якості вищої освіти в освітню сферу України. Виявлене протиріччя між європейським вектором розвитку системи підготовки здобувачів наукового ступеня PhD в Україні, закріпленим у нормативно-правових актах України, і реальним станом закритої, командно-адміністративної вищої освіти, якість якої не задовольняє вітчизняних стейкхолдерів. Доведено, що перегляд стандартів якості підготовки здобувачів наукового ступеня PhD сприятиме становленню аспірантів як вчених і науково-педагогічних працівників. Висвітлено методичні аспекти залучення аспірантів до освітнього модуля програми Еразмус+: Жан Моне «Higher education quality and its expert support: Ukraine's movement towards the European Union» в Київському університеті імені Бориса Грінченка, охарактеризовано мету, зміст, форми організації навчання освітнього модулю.

Досвід, здобутий молодими науковцями в процесі оволодіння матеріалом освітнього модулю, дозволить впровадити європейські тенденції якості освіти як в наукову, так і в науково-педагогічну діяльність аспірантів, долучити їх до внутрішньої системи забезпечення якості у власному університеті.

Ключові слова: здобувач наукового ступеня PhD; освітній модуль; якість освіти.

Стаття надійшла до редакції 16.04.2018

Прийнято до друку 26.04.2018

УДК 37.017:37.091.2

Тетяна Сердюк
ORCID iD 0000-0001-9216-4309

кандидат педагогічних наук, викладач,
ДВНЗ «Мелітопольський промислово-економічний коледж»,
пр-т 50-річчя Перемоги, 19, 72313 Мелітополь, Україна,
tvserd@ukr.net

ДО ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АКРЕДИТАЦІЇ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті представлений аналіз державних вимог щодо акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу щодо успішності та якості виконання контрольних завдань, наведені аргументи щодо невідповідності цих вимог реальній ситуації у вітчизняній вищій освіті та світовим тенденціям щодо забезпечення якості вищої освіти, запропоновано використання комплексного диференційованого підходу до здійснення акредитації на підставі визначення особистісного прогресу результатів навчання студентів, виконання нами інтегрованих, професійноорієнтованих завдань.

Ключові слова: акредитація; результати навчання; якість вищої освіти; якість знань.

Вступ. Система вищої освіти України, як й держава в цілому, перебуває у кризовому стані. Для неї притаманні недостатня ефективність українських закладів вищої освіти з точки зору інноваційних досліджень, низький рівень інтеграції в міжнародні освітні та наукові мережі, недостатня мобільність викладачів і студентів, адміністративне управління освіти, відсутність ефективної взаємодії між ЗВО та працедавцями тощо.

Головною проблемою вищої вітчизняної освіти є низький рівень її якості, про що свідчить збільшення кількості української молоді, яка прагне здобувати вищу освіту у закордонних навчальних закладах, відсутність або низькі позиції українських ЗВО в міжнародних рейтингах навчальних закладів.

У той же час моніторинг якості освіти здійснюється виключно державними органами на підставі формальних процесів й процедур, характерних для адміністративної системи управління, успадкованою з радянських часів. При цьому притаманні для європейського освітнього простору соціальна активність суспільства, громадський запит на якість освіти, відповідні механізми громадського контролю за якістю освіти в Україні відсутні (Концепція забезпечення якості вищої освіти України).

Це призводить до суперечності між державними вимогами щодо якості освіти, які виходять із застарілих критеріїв (наприклад, якість знань) та запитом щодо рівня освіти реального сектора економіки.

Одним із проявів адміністративного принципу функціонування вітчизняного освітнього менеджменту є система державної акредитації, яка має контрольно-каральну спрямованість. Адміністративний тиск на заклади вищої освіти, жорсткі вимоги щодо їх відповідності критеріям якості освітньої діяльності створюють підстави для формування необ'єктивної картини щодо функціонування системи вищої освіти: за звітами та документами декларуємо достатній або високий рівень навченості переважної кількості студентів, проте реальний рівень якості вищої освіти в Україні залишається таким, що не відповідає сучасним світовим стандартам.

У науковій літературі активно дискутуються питання щодо зміни системи моніторингу якості вищої освіти. Проблеми визначення понять «якість освіти» та «якість вищої осві-

ти» присвячені роботи Н. Батечко, М. Кісіля, Є. Короткова, Т. Лукіної, О. Ляшенко, П. Полянського, М. Поташника, С. Шишова, Н. Шмирьової, Л. Щеголевої, Я. Яхніна та інших. Особливості моніторингу якості освіти та організації акредитації досліджувалися В. Бахрушиним, І. Єлісєєвим, Г. Єльніковою, Ю. Конаржевським, Л. Кондрашовою, Е. Красновським, В. Малихіною, О. Паніч, А. Сапроновим, С. Свіжевською, А. Субетто та іншими.

Мета статті – обґрунтувати необхідність коригування державних вимог щодо рівня якості знань студентів закладів вищої освіти під час акредитації напряму підготовки, спеціальності та закладу вищої освіти.

Дефініція категорії «якість вищої освіти». Для розгляду означеної вище проблеми ключовою є категорія «якість вищої освіти». Закон України «Про вищу освіту» визначає якість вищої освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг». У свою чергу категорію «результати навчання» законодавець трактує як «знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів» («Закон України «Про вищу освіту», ст. 1).

Зауважимо, що категорія «якість вищої освіти», як і категорія «якість освіти» не мають загальновизнаного визначення, по-різному трактуються у науковій літературі (Батечко, 2017, с. 157; Сокол, 2017, с. 55; Щоголева, 2014, с. 36). Не зупиняючись на аналізі цих підходів, зазначимо, що поняття «якість» є багатомірним, тому оцінку рівня якості вищої освіти необхідно здійснювати комплексно, виходячи з багатоплановості умов, мотивації, цілей, середовища, які визначають особливості діяльності всіх учасників освітнього процесу. Ці фактори можна розділити на дві групи:

- *передумови забезпечення якості вищої освіти:* рівень навченості абітурієнтів закладів вищої освіти, мотиваційна, цільова складові їх успішної навчально-пізнавальної діяльності, можливість їх майбутнього працевлаштування, рівень професійної підготовки викладацького складу та постійне його підвищення, ме-

тодичне, інформаційне, наукове, матеріальне забезпечення освітнього процесу, відповідність навчальних програм актуальним вимогам потенційних працевластців, наявність позитивного соціально-психологічного клімату у колективі закладу вищої освіти тощо;

- *організація якісного освітнього процесу*: створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії кожного студента, якісне виконання навчальних програм щодо теоретичної та практичної підготовки студентів, залучення студентів до наукової та науково-практичної діяльності, їх спрямування до особистісного саморозвитку, високій рівень культурного, спортивного життя закладу вищої освіти тощо.

За наявності таких факторів ми можемо розраховувати на поліпшення якості вітчизняної вищої освіти, на підвищення позицій українських закладів вищої освіти у рейтингах університетів світу, на те, що українська молодь надаватиме перевагу вітчизняній освіті.

У світовій практиці застосовуються різні підходи до оцінки якості роботи закладів вищої освіти: іміджевий, результативний і загальний (Свіжевська, 2014, с. 111). Іміджевий підхід базується на функціонуванні експертного механізму для визначення рівня якості професійних освітніх програм та навчальних закладів в цілому. Результативний заснований на вимірюванні кількісних показників діяльності закладів вищої освіти. Загальний підхід використовує принципи загального управління якістю і вимог до систем менеджменту якості Міжнародної організації зі стандартизації (International Organization for Standardization, ISO).

Виокремлюють три моделі щодо оцінки якості вищої освіти: «англійська», «французька» та «американська».

Основою функціонування «англійської» моделі є внутрішня самооцінка вузівської академічної спільноти. Тут провідна роль належить внутрішній системі забезпечення якості, яка ґрунтується на відповідальності викладацького та керівного складу закладів вищої освіти. Контроль за якістю здійснюють спеціальні комісії.

«Французька» модель, навпаки, заснована на зовнішній оцінці відповідності результатів навчання замовленню суспільства та держави, а самооцінка не має важливого значення. Оцінка діяльності коледжів та університетів

реалізується через механізми державної атестації, акредитації та інспекції.

«Американська» модель є великою мірою незалежною від держави та функціонує на підставі оцінювання якості освіти незалежними агенціями. в цілому, нараховується біля 60 агенцій, які за головну мету своєї діяльності вважають скоріше допомогу навчальному закладові у розвитку та вдосконаленні, а не контроль чи регулювання роботи. При цьому акредитаційні агенції також взаємодіють із державою, надаючи їй послуги щодо аналізу якості тих чи інших закладів вищої освіти, і таким чином допомагаючи більш відповідально розподіляти гранти і допомогу серед цих навчальних закладів (Панич, 2014).

В Україні одним із засобів контролю держави, як головного замовника, за якістю організації та результатів освітнього процесу у закладах вищої освіти, є акредитація закладу вищої освіти, на пряму підготовки та спеціальності. Якщо систему акредитації у США можна охарактеризувати як мотиваційно-дорадчу, то в Україні акредитація – це монопольне право держави «карати та милувати» заклади вищої освіти, акредитаційний процес виступає як виснажлива, бюрократизована, великою мірою формальна, процедура, що супроводжується корупційними діями на всіх етапах.

Серед державних вимог до акредитації на пряму підготовки, спеціальності та закладу вищої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.06.2012 № 689, визначені *успішність* та *якість* виконання контрольних завдань за трьома напрямками підготовки: гуманітарної та соціально-економічної, природничо-наукової (фундаментальної) й спеціальної (фахової). Кількість успішно виконаних завдань має складати не менше 90 %, кількість якісно виконаних – не менше 50 % (Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.06.2012 № 689, п. 2.4). Останній критерій представляється дискусійним.

Викликає питання обрання саме категорії «якість знань», як показника якості результатів навчання. Українській педагогічній словник визначає це поняття як співвіднесення видів знань (закони, теорії, прикладні, методологічні, оцінювальні знання) з елементами змісту освіти й тим самим з рівнями засвоєння (Гончаренко, 1997, с. 373). Проте Закон України «Про вищу освіту» оперує більш складним

поняттям «результати навчання», які виступають як системне поєднання знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших якостей особистості (Закон України «Про вищу освіту», ст. 1). Таким чином, замість працемісткого комплексного визначення якості освіти береться до уваги тільки та частина результатів навчання, яка найбільш доступна для вимірювання та оцінки: знання.

Адміністративна зареорганізованість, на яку страждає менеджмент сучасної вітчизняної освіти, на нашу думку, пояснює недиференційований підхід щодо визначення показника якості знань. Для чиновників зручно, не обтяжуючи себе прийняттям до уваги таких факторів, як рівень акредитації закладу вищої освіти, його тип, статус (національний/державний), показники конкурсу абітурієнтів, рівень престижності спеціальності тощо, однаковим для усіх критерієм визначати можливість продовжувати акредитацію.

Викликає сумнів щодо необхідності єдиного підходу до визначення обов'язкового мінімуму кількості оцінок «добре» та «відмінно» за Національною шкалою оцінювання знань за всіма трьома напрямками підготовки. Спираючись на власний досвід здобування освіти, досвід тривалої професійної педагогічної діяльності, можемо стверджувати, що студенти

приділяють більше уваги, витрачають більше часу для опанування навчального матеріалу саме дисциплін зі спеціальної (фахової) підготовки. Саме рівень професійної навченості молодого фахівця-випускника ЗВО визначає рівень його конкурентоспроможності на ринку праці. Не заперечуючи необхідність для майбутнього інженера, лікаря чи агронома обізнаності азам філософії або політології, все ж вважаємо за необхідне диференціювати підхід щодо визначення мінімального рівня якості знань відповідно до напрямку підготовки.

Наскільки виваженим є сам показник допустимого мінімуму якості знань – 50 % відміток «добре» та «відмінно»? На нашу думку, необхідним чинником щодо досягнення якості вищої освіти, є відповідний рівень навченості абітурієнтів, тобто не тільки рівень їх теоретичної підготовки, але й сформованості готовності до самоосвіти, вміння щодо самостійного пошуку інформації та її інтелектуальної обробки, мотиваційної сфери щодо набуття професійної вищої освіти. Але результати зовнішнього незалежного оцінювання свідчать про те, показник 50 % якості знань є завищеним для випускників українських загальноосвітніх шкіл. Наведемо статистичні дані успішності виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання за деякими навчальними предме-

Таблиця 1

Успішність та якість виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання у 2016 р.

		Кількість осіб, які взяли участь у ЗНО	Кількість осіб, які подолали пороговий бар'єр «здав/не здав» (%)	Кількість осіб, які набрали 150-200 рейтингових балів за шкалою 100-200 балів (%)
Навчальний предмет	Українська мова та література	253813	90,9	56,9
	Математика	123047	85,5	30,3
	Історія України	181170	86,5	26,2
	Фізика	27771	83,5	23,0
	Хімія	25293	87,6	32,7
	Біологія	69387	89,8	30,3
	Англійська мова	77983	84,1	37,0
	Географія	47973	94,9	34,6

Таблиця 2

Успішність та якість виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання у 2017 р.

		Кількість осіб, які взяли участь у ЗНО	Кількість осіб, які подолали пороговий бар'єр «здав/не здав» (%)	Кількість осіб, які набрали 150-200 рейтингових балів за шкалою 100-200 балів (%)
Навчальний предмет	Українська мова та література	229960	92,2	41,13
	Математика	106325	83,6	32,94
	Історія України	172191	85,7	25,79
	Фізика	23597	77,4	23,39
	Хімія	21884	80,6	33,37
	Біологія	82897	87,1	28,75
	Англійська мова	78763	84,1	41,56
	Географія	67721	90,9	36,38

тами за 2016 р. (див. табл. 1) та за 2017 р. (див. табл. 2). Ці дані опубліковані на сайті Українського центру оцінювання якості освіти (Статистичні дані щодо результатів виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання у 2016 та 2017 рр.). Як мінімальний показник якості знань нами була визначена відмітка у 150 рейтингових балів з наступною аргументацією: за Умовами прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2018 р.:

- саме 150 рейтинговим балам відповідає середній бал «7» документа про повну загальну середню освіту;
- мінімальні значення кількості балів із вступних випробувань для вступу на основі повної загальної середньої освіти для спеціальностей «Стоматологія»; «Медицина», «Педіатрія» встановлюються не менше 150 балів з другого та третього конкурсних предметів (Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.17 р. № 1378, пп.7.8, 7.10).

Зауважимо, що відсоткова частина осіб, які набрали 150–200 рейтингових балів за шкалою 100–200 балів поражена відносно загальної кількості осіб, які брали участь у зовнішньому незалежному оцінюванні з відповідного навчального предмета.

Статистичні дані успішності виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання за останні два роки демонструють невідповідність між якістю навченості абітурієнтів та державними вимогами щодо якості знань студентів. За критерієм «успішність знань» тільки показники виконання завдань з навчального предмета «Українська мова та література» і «Географія» відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Якщо б студенти закладу вищої освіти при виконанні контрольних завдань під час акредитації продемонстрували рівень якості знань випускників 2016 та 2017 рр., то жодна спеціальність не була б акредитована. Як показують наведені статистичні дані, якість навчальної підготовки випускників загальноосвітніх закладів за критерієм «якість знань» в цілому не відповідають очікуванням держави. Акцентуємо увагу на те, що виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання є важливою подією в процесі здобування освіти. Навчальні предмети, окрім предмета «Українська мова та література», обираються самими випускниками відповідно до власних уподобань та вимог щодо вступу на обрану спеціальність, до самого виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання ретельно готуються, як

правило, за допомогою репетиторів, підготовчих курсів тощо.

Вибір закладу вищої освіти для здобування вищої освіти, майбутнього фаху корелюється з рівнем знань абітурієнта: особи з більш високим рівнем претендують на вступ до закладів вищої освіти та на спеціальності з більш високим рейтингом престижності. Це зумовлює диференціацію якості навченості вступників до закладів вищої освіти залежно від вищезгаданих критеріїв.

Висновки. Здійснений аналіз державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та закладу вищої освіти щодо *успішності* та *якості* виконання контрольних завдань дозволяє дійти висновку про невідповідність цих вимог реальній ситуації в системі вищої освіти України. Рівень навченості випускників загальноосвітніх закладів є нижчим за рівень якості знань, який вимагає держава. Проте необхідність акредитувати спеціальність або навчальний заклад часто спонукає викладачів до необ'єктивного оцінювання знань студентів, зменшення рівня вимог тощо.

На нашу думку, державні вимоги щодо акредитації потребують корекції. Насампе-

ред, основним показником має бути особистісний навчальний прогрес студента, який визначається на підставі порівняння результатів моніторингів якості його навченості на попередніх етапах та результатів виконання контрольних завдань під час акредитації. Контрольні завдання мають бути спрямовані на виявлення саме результатів навчання таким чином, як вони трактуються Законом України «Про вищу освіту».

Вважаємо за доцільне визначати якість результатів навчання шляхом виконання інтегрованих завдань теоретичного та практичного змісту студентами випускних курсів. Не заперечуючи важливість вивчення дисциплін гуманітарного й соціально-економічного напряму для негуманітарних спеціальностей з метою формування високого рівня когнітивної культури, доречним бачимо акцентування уваги при акредитації на рівні сформованості фахових знань та навичок.

Подальші дослідження передбачають аналіз державної політики щодо визначення якості діяльності закладів вищої освіти, якості результатів навчання студентів з метою її подальшого вдосконалення.

Література

- Батечко Н. Управління якістю в сфері вищої освіти: методологічний аспект. *Освітологія*. 2017. Вип. 6. С. 156–162. doi: 10.28925/2226-3012.2017.6.156162.
- Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 373 с.
- Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 09.03.2018).
- Концепція забезпечення якості вищої освіти України (за результатами проекту Tempus «TRUST»: Національна система забезпечення якості і взаємної довіри в системі вищої освіти України). URL: http://dovira.eu/images/QA_concept_Final.pdf (дата звернення: 13.03.2018).
- Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань прийому на навчання до закладів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.17 № 1378. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/9990/ (дата звернення: 11.03.2018).
- Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.06.2012 № 689. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1108-12> (дата звернення: 11.03.2018).
- Панич О. Акредитація і перспективи університетського розвитку: зауваження до реформи вищої освіти в Україні. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/299-akreditatsiya-i-perspektivi-universitetskogo-rozvitku-zauvazhennya-do-reformi-vishchoji-osviti-v-ukrajini> (дата звернення: 10.03.2018).
- Свіжевська С. А. Акредитація як іміджева стратегія підвищення якості вищої освіти. *Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Філософія. Психологія. Педагогіка. 2014. № 1. С. 110–115.

- Сокол М. О. Експлікація поняття «якість вищої освіти» (зарубіжний досвід). *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2017. Вип. 3. С. 54–58.
- Статистичні дані щодо результатів виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання у 2016 та 2017 рр. URL: <http://testportal.gov.ua/stat/> (дата звернення: 14.03.2018).
- Щоголева Л. О. Моніторинг якості освіти: теоретико-методологічний аспект. *Педагогічний пошук*. 2014. № 2. С. 36–40.

References

- Batechko, N. (2017). Upravlinnia yakistiu v sferi vyshchoi osvity: metodolohichniy aspekt [Quality management in higher education sphere: methodological aspect]. *Osvitohiia*, 6, 156–162. doi: 10.28925/2226-3012.2017.6.156162 (ukr).
- Goncharenko, S. U. (1997). *Ukrayins'kyj pedagogichnyj slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. Kyiv, Ukraine: Lybid' (ukr).
- Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine On Higher Education]*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (ukr).
- Koncepcija zabezpechennja jakosti vyshhoi osvity Ukrainy [The Concept of Quality Assurance in Higher Education of Ukraine]* (za rezultatamy proektu Tempus «TRUST»: Natsionalna systema zabezpechennja yakosti i vzaiemnoi doviry v systemi vyshchoi osvity Ukrainy). Retrieved from http://dovira.eu/images/QA_concept_Final.pdf (ukr).
- Pro zatverdzhennja dejakykh normatyvno-pravovykh aktiv z pytan pryjomu na navchannja do zakladiv vyshhoi osvity: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 13.10.17 r. № 1378 [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 13.10.17, No. 1378 «On Approval of Certain Regulatory Acts on Admission to Higher Education Institutions»]*. Retrieved from https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/9990/ (ukr).
- Pro zatverdzhennia Derzhavnykh vymoh do akredytatsii napriamu pidhotovky, spetsialnosti ta vyshchoho navchalnoho zakladu: Nakaz Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy vid 13.06.2012 № 689 [Order of the Ministry of Education and Science, Youth and Sport of Ukraine dated 13.06.2012 No 689 «On Approval of State Requirements for the Accreditation of the Direction of Training, Specialty and Higher Educational Institution»]*. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1108-12> (ukr).
- Panych, O. (2014). *Akredytatsiia i perspektyvy universytetskoho rozvytku: zauvazhennia do reformy vyshchoi osvity v Ukraini [Accreditation and Prospects for University Development: Remarks to the Reform of Higher Education in Ukraine]*. Retrieved from <http://education-ua.org/ua/articles/299-akredytatsiya-i-perspektivi-universytetskogo-rozvitku-zauvazhennya-do-reformi-vishchoji-osviti-v-ukrajini> (ukr).
- Svizhevska, S. A. (2014). Akredytatsiia yak imidzheva stratehiia pidvyshchennia yakosti vyshchoi osvity [Accreditation as an image strategy for improving the quality of higher education]. *Visnyk nacional'nogo tehničnogo universytetu Ukrainy «Kyiv's'kyj politehničnyj instytut». Filosofija. Psihologija. Pedagogika*, 1, 110–115 (ukr).
- Sokol, M. O. (2017). Eksplikatsiia poniattia «iakist vyshchoi osvity» (zarubizhnyi dosvid) [Explication of the concept of «quality of higher education» (foreign experience)]. *Naukovi zapysky Berdianskogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu. Seriya: Pedagogichni nauky*, 3, 54–58 (ukr).
- Statystychni dani shhodo rezul'tativ vykonannja zavdan' zovnishn'ogo nezalezhnogo ocinjuvannja u 2016 ta 2017 rr. [Statistical data on the results of external independent assessment tasks in 2016 and 2017]*. Retrieved from <http://testportal.gov.ua/stat/> (ukr).
- Shchoholeva, L. O. (2014). Monitorynh yakosti osvity: teoretyko-metodolohichnyy aspekt [Monitoring of quality of education: theoretical and methodological aspect]. *Pedahohichny poshuk*, 2, 36–40 (ukr).

К ПРОБЛЕМЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ АККРЕДИТАЦИИ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Сердюк Татьяна, кандидат педагогических наук, преподаватель,
ГВУЗ «Мелитопольский промышленно-экономический колледж»,
пр-т 50-летия Победы, 19, 72313 Мелитополь, Украина, tvserd@ukr.net

В статье представлен анализ государственных требований по аккредитации направления подготовки, специальности и высшего учебного заведения относительно успеваемости и качества выполнения контрольных заданий, приведены аргументы о несоответствии этих требований реальной ситуации в отечественном высшем образовании и мировым тенденциям по обеспечению качества высшего образования, предложено использование комплексного дифференцированного подхода к осуществлению аккредитации на основании определения личностного прогресса результатов обучения студентов, выполнения ими интегрированных профессиональноориентированных заданий.

Ключевые слова: аккредитация; качество высшего образования; качество знаний; результаты обучения.

TO THE PROBLEM OF IMPROVING THE ACCREDITATION SYSTEM FOR THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

Serduk Tatiana, Ph.D. (Pedagogy), Lecturer of State Higher Educational Institution
«Melitopol College of Industry and Economics»,
19 50 Years of Victory Ave., 72313 Melitopol, Ukraine, tvserd@ukr.net

The article presents an analysis of the compliance of the state approach to the accreditation of the specialty, the direction and the higher educational institution to the real situation in Ukrainian education. It is noted that the implementation of accreditation in the national system of education is characterized by a controlling and punitive approach and is a manifestation of a formalized system of educational management in general. Comparison of accreditation approaches in world practice is analysed and the need to reform the national system for determining the quality of work of higher educational institutions is emphasized.

Attention is drawn to the ambiguity of using the category «knowledge quality» to determine the quality of higher education, rather than the wider content of the category «learning outcomes». These requirements do not take into account the level of preparation of entrants, the status of higher educational establishments, the level of competition among entrants to a higher educational establishment, the personal educational progress of students, they are characterized by a non-differentiated approach, create conditions for corruption phenomena in the system of education. Based on the statistical data on the results of the external independent evaluation tasks, a lower level of knowledge of graduates of secondary schools to state requirements has been demonstrated to the level of students' knowledge quality.

The implementation of integrated professional-oriented tasks by graduate students as an indicator of their learning outcomes during the accreditation process is proposed.

Key words: accreditation; learning outcomes; higher education quality assurance; quality of knowledge.

Стаття надійшла до редакції 04.04.2018
Прийнято до друку 26.04.2018